

Tee Itse

VAIKEUSASTE:

Tikkailla varustettu ullakonluukku on helppo asentaa. Mahdollisiin muutoksiin saa apua ammattilaisilta, perustyöstä selviää hyvin itse.

AJANKÄYTTÖ:

1 kunnan työpäivä, riippuen muutosten tarpeesta ja olettaen, että välipohjaa ei tarvitse remontoida.

HINTA:

Noin 500 €, pienemmät tikkaat saa puoleen hintaan

TÄRKEÄÄ

Kysy aina ammattilaisneuvoa, jos teet rakennemuutoksia.

Vaikka opit tämän artikkelin myötä tekemään myös muutoksia, et ehkä ole koulutukseltasi kirvesmies. Esimerkiksi asensimme vaakapalkit tässä kohteessa poikkeuksellisesti lappeelleen (eikä syrjälleen), koska ne sijoituvat kitapuiden kohdalle.

[ENNEN]

[JÄLKEEN]

Tikkaat pysyvät ullakonluukun takana piilossa. Kun luukku avataan, tikkaat voi taistaa esiin.

Helposti ullakolle

**Tikkailla varustettu ullakonluukku helpottaa ullakolle pääsyä. Luukku pitää lämpimät huonetilat tiiviisti erossa kylmäs-
tä ullakosta. Tikkaat saattavat
vaatia palkkien sahaamista ja
rakenteiden vahvistamista.**

On hurja ero, kiipeäkö ullakolle horjuvia ja huteria tikkaita pitkin vai vakaita alastaitettavia tikkaita, jotka on kiinnitetty tukevasti sara-noilla ullakonluukkuun.

Ullakkoon kiinnitettäviä taitettavia tikasmalleja on erilaisia, ja hyvällä onnella löydät sellaiset, jotka on helppo asentaa.

Tikkaista on muutakin hyötyä kuin vain ullakolle kipuamisen helpottuminen. Hyvässä ullakotikasmallissa, kuten tässä asennettavassa Timbermanissa, on tilaa myös eristeille. Luukku sulkeutuu tiiviisti, joten lämpö ei karkaa alhaalta ullakolle eikä ullakon kylmänkosteaa ilma kulje alas huonetiloihin.

Valitsimme tähän suuren luukun, 80 x 120 cm. Tuotemalli ei ole halvimpia, mutta toisaalta sen leveys riittää peittämään vanhan luukun kokonaan, joten emme joudu korjaamaan väli-

pohjan alapintaa uuden luukun asennustöiden yhteydessä.

Emme kuitenkaan ole aivan niin onnekkaita, että selviäisimme pelkällä aukon sahaamisella, luukun kiinnittämisellä ja katon ja ullakon välisen saumakohdan tiivistämisellä.

Palkkeja vahvistetaan

Palkit, joiden väliin uusi luukku sijoitetaan, sijaitsevat poikittain ullakon tikkaisiin nähden. Jotta tikkaat voidaan kääntää oikein, joudutaan yksi palkeista katkaisemaan. Tätä ei voi tehdä noin vain, sillä palkit kannattelevat välipohjan laudoitusta ja ovat tärkeä osa kattorakennetta.

Joudumme siis vahvistamaan palkkeja niin, että kantovoimia siirretään viereisille palkeille. Työstä kannattaa ottaa oppia, mutta oman katon rakennemuutoksista on aina syytä keskustella ammattilaisen kanssa.

Vanha vintinluukku on juuri sen kokoinen, että se mahtuu kahden kannatinpalkin väliin.

Uuden tikkailla varustetun luukun aukaisu vaatii yhden palkin katkaisemista ja uuden tukipalkin työstöä.

Korjaus siirtää kuormitusta uuden luukun ympäriltä viereisille palkeille.

Aukko merkitään

1 Alue raivataan puhtaaksi ja mitataan ennen luukun ostoa. Päädyimme luukkuun, joka vaatii kuvassa etummaisena näkyvän palkin katkaisemista. Ostamme samalla puutavaraa, heloja ja ruuveja tulevia muutostöitä varten.

2 Vanhan luukun kehys poistetaan varovasti. Aikaa säästyy paljon, jos ullakon alapintaa ei tarvitse korjata uutta luukua asennettaessa. Tämän vuoksi viilläämme vanhaa kehystä pitkin katkoterveitsellä ennen kuin sahaamme ja irrotamme sen.

3 Uuden luukun aukko kohta piirretään ja leikataan alapuolelta. Myös tässä on tarkoituksena ennalta ehkäistä ullakon alapintaan syntyvät vauriot kun ryhdymme sahaamaan lautoja ja palkkeja luukua varten.

Vahvistaminen

Jotta uudelle luukulle saataisiin tilaa palkkirakenteeseen, joudumme poistamaan osan palkkia. Tätä ei voida tehdä noin vain. Välipohja on kiinnitetty palkkeihin, ja palkit sitovat kattotuoleja ja jäykistävät niitä katon painoa ja tuulta vastaan. Tämän vuoksi rakennamme ennen aukon sahaamista korvaavan palkin, joka siirtää kuormitusta katkaistulta palkilta viereisille palkeille.

Korvaava ratkaisu kannattelee myös välipohjan laudoitusta, jota lyhennetään, sekä kehystä, johon uusi luukku sisään-taittuvine tikkaineen kiinnitetään.

1 Merkitsemme uuden aukon paikan välipohjan yläpintaan poraamalla kaikkiin kulmiin reiät välipohjan läpi. Aukon pitää olla hieman suurempi kuin uusi luukku, jotta luukun sivuille jää 15–20 mm tikkaiden mekanismia ja saumojen tiivistämistä varten.

2 Ullakon puolella kulmien paikat merkitään reikien mukaan. Nyt uusi tukirakenne voidaan rakentaa ennen uuden aukon sahaamista. Näin välipohjaa ei tarvitse tukea työn aikana eikä siihen tule vahingossa vaurioita.

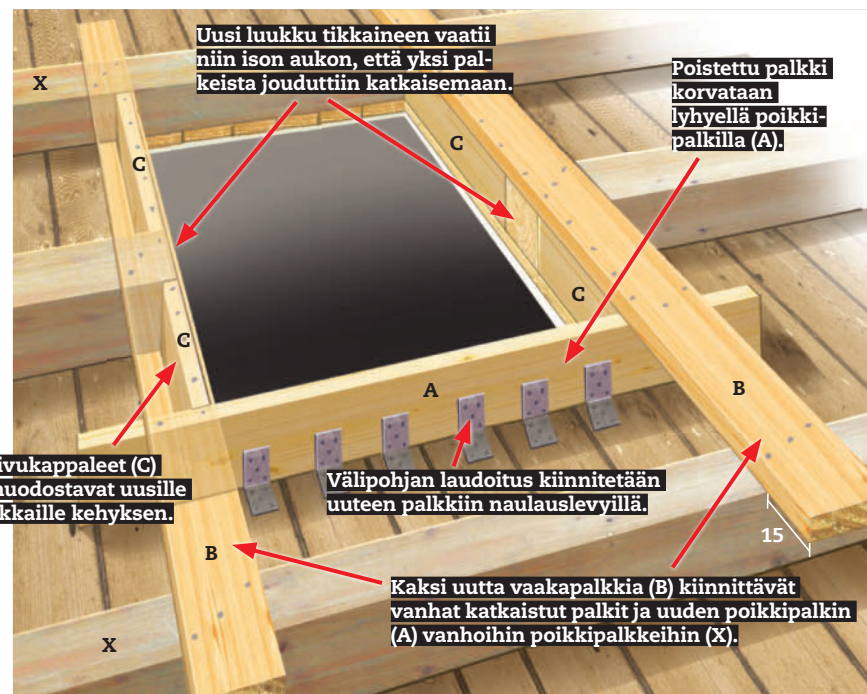
3 Rakennamme uuden kehikon. Kaksi vaakalautaa (B) yltää vähintään 15 cm poikkipalkkien (X) yli. Uusi poikkipalkki (A) sovitetaan kahden uuden vaakapalkin väliin. Lyhyet sivukappaleet (C) sovitetaan aukkoon. Katso myös alla oleva piirros.

4 Vaakapalkit kiinnitetään vanhoihin palkkeihin 6 x 120 mm:n ruuveilla, samoin kuin uuteen poikkipalkkiin (A), katkais-tuun palkkiin, kahteen poikkipalkkiin (X) ja sivukappaleisiin (C). Esiporaa 4 mm:n poralla.

5 Välipohjan laudat kiinnitetään uuteen poikkipalkkiin (A) naulauslevyillä ja ruuveilla. Valitse ruuvipituus, joka ei mene lautojen läpi. Kehikko on valmis, ja uudelle luukulle voidaan nyt sahata aukko.

TARVIKELUETTELO

45 x 145 mm palkkia

- 1 poikkipalkki (A), noin 120 cm
- 2 vaakapalkkia (B) á noin 210 cm
- 4 sivukappaletta (C), yht. noin 230 cm

Lisäksi:

- Ullakon tikkaat (tässä "Timberman de luxe", 80 x 120 cm, tiivistenauhalla)
- Kulmaraudat, 50 x 50 mm
- Helaruuveja
- Yleisruuveja, 6 x 120 mm
- Asennusruuveja, 7,5 x 92 mm
- 2 tukilautaa á 120 cm (tikkaiden tukemiseen niiden kiinnityksen ajan)
- Peitelistää, esim. 14 x 65 mm mäntyä (tai Timbermanilta muovista peitelistää)

Uuden aukon teko

1 Nyt uudelle luukulle voidaan sahata pistosahalla aukko.

Seuraamme kattoteräveitsellä tehtyä viiltoa, jotta emme riko välipohjaa enempää kuin tarvitsee. Aukon koko selviää tikkaiden ohjeista, tiiviille saumalle pitää jättää tilaa.

2 Nyt lattiaparru katkaistaan. Tämä tehdään yläpuolelta käsisahalla. Kun parru on sahattu toiselta sivulta, se kiinnitetään naulauslevyllä, jotta sitä ei tarvitse pidellä samalla kun toisen puolen parrua sahataan poikki.

3 Leikattu parrunpätäk irrotetaan, kun väliaikainen naulauslevy on poistettu. Nyt uusi 80 x 120 cm:n aukko on valmis luukkua ja tikkaita varten. Vankan luukun kiinnittävän kehyksen valmistumisen myötä koko puurakenne on valmis.

Luukun asennus

1 Kiinnitä tiivistenauhaa tikkaiden pitkille sivuille ja aukon lyhyille sivuille. Nauha liimautuu itsestään, kun keltainen suojapaperi poistetaan. Tee ensin kehikkoon ja aukon reunaan viivat, niin nauha on helpompi saada suoraan ja kulmista tulee tiiviit.

2 Välipohjan alle kiinnitetään lauta aukon päätyihin, jotta voimme asettaa tikkaat niitä vasten ja tarkistaa, että ne tulevat ullakon tasoon, kun ne kiinnitetään. Tuki-lautojen pitää yltää niin pitkälle ulos, että luukun voi avata tikkaiden ollessa kiinni.

3 Tikkaat nostetaan ullakolle ja lasketaan alas kahdelle tukilaudalle. Tässä vaiheessa työkaliverista on apua, sillä tiivistenaukat eivät saisi vaurioitua.

TARVIKKEET

Tiivistä raot. Itsekiinnittyvä tiivistenauha on vain 0,8 mm paksua, ja se pysyy koossa punaisen muovin avulla. Kun punainen muovi poistetaan, kapea nauha laajenee voimakkaasti, jopa 16 mm:iin, ja sulkee tehokkaasti saumakohdan.

4 Karmi kiilataan paikalleen sivuihin ja kiinnitetään 7,5 x 92 mm:n asennusruuveilla. Jokaiseen pätyyn tulee kolme ruuvia ja pitkiin sivuihin tasaisin välein kaksi. Etäisyys sivuihin jaetaan tasaisesti, ja kiilat asetetaan kohtiin, joihin ruuvit tulevat.

5 Nyt luukku voidaan avata ja tikkaat laskea alas. Osat tulevat valmiiksi koottuina, joten riittää, että asennat jouset ja ketjunivelet. Ne kantavat valtaosan painosta, kun luukku jatkossa avataan ja tikkaat lasketaan alas kipumista varten.

Lyhennä tikkaat

1 Nyt pitää selvittää, kuinka paljon tikkaita pitää lyhentää, jotta ne sopivat kattokorkeuteen. Tikkaat vedetään alas ja alin nivel taitetaan taaksepäin. Pidä tikkaita niin, että askelmat ovat vaakasuorassa ja mittaa reisilankkujen etäisyys lattiaan.

Muovitulpat kiinnitetään reisilankkujen alapäihin.

2 Tikkaiden alin nivel lyhennetään, niin että se vastaa mittaamaasi pituutta miinus 2 cm, jonka tuotepakettiin sisältyvät muoviset jalkatulpat vaativat. Jalkatulpat asettuvat itsestään oikeaan kulmaan, kun reisilankku sahataan suoraan kulmaan.

3 Jouset säädetään tikkaiden uuden pituuden mukaan. Ne säädetään sopiviksi askelmien ollessa vaakasuorassa. Jos tikkaiden kulmaa halutaan muuttaa, jotta askelmia ei jouduttaisi sahaamaan, jousia voi säätää esim. koukkuja kiertämällä.

Reunat tiivistetään

1 Tiivistenauhan punainen suojamuovi poistetaan varovasti, jotta nauha voi laajentua. Ole tarkkana, että nauha tulee suoraan, ja tarkista, että nauhat yhtyvät kulmissa tiiviisti toisiinsa.

Kulmaliitokset varmistetaan liimalla.

2 Luukku viimeistellään valkoisilla peitelistoilla, jotka kiinnitetään karmiin pienillä uppokantanauloilla. Kulmiin on sahattu siististi jiirit, ja liitoksiin levitetään vana liimaa, jotteivät ne ala irvistellä aikojen saatossa.

Akryylimassa silotetaan muovikiillalla tai kostealla sormenpäällä.

3 Lopuksi halkeamiin ja naulanreikiin pursotetaan hieman akryylimassaa ennen maalausta. Luukussa ei tarvita kahvaa, sillä se kiinnittyy pikalukolla. Nyt helppo, varma ja tiivis kulkureitti ullakolle on valmis.

TARVIKKEET

Helpot peitelistat. Jos haluat päästä helpolla luukun ja välipohjan rakojen peittämisessä, hanki Timbermanin muovilistoja, jotka vain napsautetaan yhteen kulumista.

Vanhat leikkikalut on nyt helppo kantaa ullakolle talteen. Ullakonluukusta tuli lämpimämpi ja tiiviimpi.